
CS-VERSLAG – RIEN DE RUIJTER

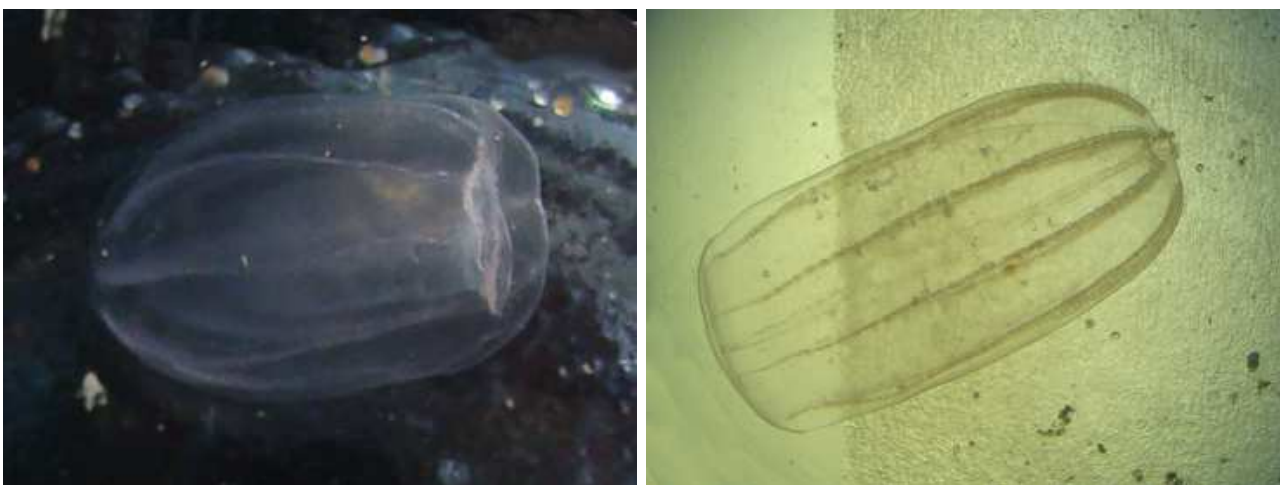
Al weer een jaar voorbij, en wat voor een jaar. Ondanks de beperkingen, of misschien wel juist daardoor, is het jullie toch gelukt om regelmatig naar het strand te gaan. En daarom kon ik ook dit jaar weer in alle Zeepaarden een goed gevuld verslag schrijven. Zo ook nu weer.

Het nu volgende verslag is gevuld met waarnemingen van: Sieneke Langelaan, Jurgen Memelink, Rob Dekker, Marja van den Berg, Thijs de Boer, Sytske Dijkse, Bas van der Sanden, Eduard Bello, Marco Faasse, Joop Verkuil, Arie Twigt, Alie van Nijendaal, André Staal, René Weterings, bestuur SWG, strandwacht Petten, strandwacht Neeltje Jans, Strandwacht Katwijk-Noordwijk (Jaap van Egmond, Martin Cadée en Wil Schippers), Sandra Huigen, Anne Krediet, Harm Verbeek, Strandwerkgroep Waterweg-Noord en mijzelf.

HOLTEDIEREN

Een groot aantal bossen Japans bessenwier *Sargassum muticum* lag er op 26-07 op het strand van Texel. Op de hechtschijf van één van die planten vond Rob Dekker zeeborstel *Plumularia sectacea* en *Ventromma halecioides*.

Riemwier *Himantalia elongata* lag er op 29-08 op het Texelse strand en op het voetje van een plant zag Rob de soort *Kirchenpaueria pinnata*. Op 19-09 hadden we met het bestuur een excursie bij Katwijk. In de geul van de uitwatering aldaar zagen we een aantal kleine kwalletjes. Het bleek te gaan om het meloenkwalletje *Beroë gracilis* (fig. 1). Kennelijk waren er die dag meer langs de kust want Rob Dekker meldde er ook één van Texel.

Figuur 1. Meloenkwalletje (foto's: Rien de Ruijter).

Figuur 2. Hoefijzerwormen *Phoronis hippocrepia*. Boven: Vuilnisbelt', Scherpenisse; onder: Kerkweg, Den Osse (foto's: Bas van der Sanden).

WORMEN

Er worden dit jaar in de Oosterschelde door duikers heel veel hoefijzerwormen *Phoronis hippocrepia* waargenomen. Bas van der Sanden zag ze o.a. bij de duiklocatie 'Vuilnisbelt' bij Scherpenisse op 28-06 (fig. 2a). En op 13-07 zag hij ze ook bij de locatie Kerkweg Den Osse (fig. 2b). Ook Eduard Bello nam ze waar op 09-08 bij de locatie 'Vuilnisbelt' bij Scherpenisse.

Een verschijnsel dat je niet vaak ziet op het strand is dat wat Sytske Dijkxen fotografeerde op 10-05 op de Zuidpunt van Texel. Ze zag daar miljoenen juveniele schelpkokerwormen *Lanice conchilega* (fig. 3).

Figuur 3a. Juveniele schelpkokerworm (foto's: Sytske Dijkxen, Foto Fitis).

Figuur 3b. Juveniele schelpkokerwormen (foto's: Sytske Dijkxen, Foto Fitis).

Figuur 4. Traliespons *Clathrina coriacea* (foto's: Marco Faasse).

SPONZEN

Omdat er niet heel vaak meldingen komen van sponzen nu van deze groep een paar wat oudere waarnemingen. Zo zag Marco Faasse op 29-10-2016 een exemplaar van de traliespons *Clathrina coriacea* bij Zierikzee (De Val; fig. 4). Ikzelf vond op 27-11-2018 een ingang van een kreeftenfuik bij Bergen aan Zee waarop naast heel veel mosdiertjes ook zeven juveniele exemplaren van de harige zakspoons *Scypha scaldiensis* zaten. En wat recenter, op 15-08, vond ik bij Egmond aan Zee een stukje van een geweispons *Haliclona oculata* met daaraan een eikapsel van de hondshaai *Scyliorhinus canicula*. Eigenlijk was het andersom, want ik zag eerst het eikapsel en daarna pas het stukje spons.

Van de Strandwerkgroep Waterweg-Noord had ik ook nog een aantal waarnemingen liggen van 01-12-2018 uit de getijdepoel bij Neeltje Jans. Zo zagen ze daar tijdens het stenenkeren ± 5x de boorspons *Cliona celata*, ruim 25x de gewone broodspoons *Halichondria panicea*, 2x de paarse buisjesspons *Haliclona xena*, 1x de witte buisjesspons *Leucosolenia variabilis*, ± 25x de bleke piekjesspons *Hymeniacidon perlevis*, 2x de gele korstspoons *Protosuberites denhartogi* en ruim 25x de gewone zakspoons *Sycon ciliatum*. Van Texel kwam de melding van twee exemplaren/fragmenten van de gewone broodspoons *Halichondria panicea*. Rob Dekker vond ze op 22-07 bij paal 11.

René Weterings zag tijdens een duik in het Grevelingenmeer, locatie Nieuwe Kerkweg, op 12-10 een prachtige massaspons *Suberites massa* (fig. 6). Op 02-11 zag hij op dezelfde locatie de paarse buisjesspons *Haliclona xena* (fig. 5).

Figuur 5. Paarse buisjesspons *Haliclona xena* (foto: René Weterings).

Figuur 6. Massaspons *Suberites massa* (foto: René Weterings).

WEEKDIEREN

André Staal stuurde een lange lijst met vondsten van Ameland met daarop o.a. van 09-06 1x tere hartschelp *Acanthocardia paucicostata*, 5x gedoornde hartschelp *Acanthocardia echinata* en 73x groot tafelmesheft *Ensis siliqua*. Op 12-06 raapte hij, op de Vloedhaak, een doublet op van de Amerikaanse strandschelp *Mulinia lateralis*. Bij paal 19 vond hij op 17-06 o.a. 1x stevige platschelp *Arcopagia crassa*, 1x noordkromp *Arctica islandica* en 5x artemisschelp *Dosinia exoleta*. Op 19-06 verzamelde André nog een klep van de dichtgestreepte artemisschelp *Dosinia lupinus* bij paal 17.

De kwelderslak *Alderia modesta* werd door Rob Dekker gevonden in de kwelders langs de Dollard. Hij zag er één op 13-07 aan de westkant en op 16-07 vier aan de oostkant, en allemaal foeragerend op de alg *Vaucheria spec.* De al eerder genoemde bossen *Sargassum muticum* (juli 2020) brachten nog meer naar Texel. Zo vond Marja van den Berg onder de hechtschijfjes

meerdere exemplaren van de Filipijnse tapijtschelp *Ruditapes philippinarum* (7x), de grote boormossel *Pholas dactylus* (2x) en de geruite tapijtschelp *Ruditapes decussatus* (2x).

Op 07-08 fotografeerde Sytske Dijkse de voortplanting van de Japanse oester *Magallana gigas* in de NIOZ-haven. Het water was melkachtig van de miljoenen eitjes en zaadcellen (fig. 7).

Figuur 7. Broedval Japanse oester *Magallana gigas* (foto's: Sytske Dijkse, Foto Fitis).

Een leuke vondst van het Zuid-Hollandse strand is die van twee doubletten van de kokkel *Cerastoderma edule* bij Langevelderslag. Sieneke Langelaan vond ze op 29-08 en één van de doubletten was leeg, maar het andere was levend. Op 15-10 vond ze nogmaals een doublet. Ook vond ze een klep van een soort die niet op ons strand hoort (zakjesschelp), namelijk *Tegillarca granosa*. Op een bolletje *Electra pilosa* vond ze ook een doubletje van de wijde mantel *Aequipecten opercularis*. Twee dagen later raapte Sieneke een leeg doublet op van de Filipijnse tapijtschelp *Ruditapes philippinarum*. De soort wordt al wat vaker gevonden op het Hollandse strand, maar blijft vooralsnog bijzonder. Op 15-10 meldde ze nogmaals een doublet van deze soort. Op 29-09 en 01-10 vond Sieneke, bij Langevelderslag, nog een trosje eieren van de zeekat *Sepia officinalis*.

Ook op 09-10 vond Sieneke, bij Katwijk, een bijzondere soort voor het Hollandse strand, namelijk een (beschadigd) exemplaar van een *Euroscaphella lamberti* (fig. 8). Een soort die we vooral kennen van de Kaloot.

Sandra Huigen verzamelde op 20-09 een klep van een bonte mantel *Mimachlamys varia*, een gedoornde hartschelp *Acanthocardia echinata*, een geplooid zonneshelp *Gari fervensis* en een exemplaar van de noordhoren *Neptunea antiqua*. En dat allemaal op Ameland. Vier doubletten van het groot tafelmesheft *Ensis siliqua* werden op 20-09 gevonden door Jurgen Memelink op Terschelling. Deze soort werd ook gevonden door de standwacht van Petten op 16-10 (1x doublet). Andere meldingen waren o.a. 1x tapijtschelp *Venerupis senegalensis* (doublet), een fossiele klep van de geknobbelde hartschelp *Acanthocardia tuberculata*, drie muiltjes *Crepidula fornicata* en 1x geknotte strandgaper *Mya truncata*.

Ook de strandwacht van Neeltje Jans zag exemplaren van *Mya truncata*. Het waren enkele losse kleppen en tientallen doubletten, waarvan enkele nog met schelpdier, en het was op 05-10. Die dag lagen er o.a. ook een flink aantal kleppen en doubletten van de platte oester *Ostrea edulis*.

Een kleine achtarm *Eledone cirrhosa* wordt niet vaak waargenomen op ons strand. Op 18-10 zagen Anne Krediet en Harm Verbeek een exemplaar op het strand bij Vlissingen (fig. 9).

Figuur 8. *Euroscaphella lamberti*
(foto: Sieneke Langelaan).

Figuur 9. Kleine achtarm *Eledone cirrhosa*
(foto: Anne Krediet).

KREEFTACHTIGEN

André Staal zag op 17 t/m 19-06 duizenden boksertjes *Diogenes pugilator* tussen paal 17 en 20 op Ameland.

Figuur 10. Hoekige krab *Goneplax rhomboides* (foto: Rob Dekker).

Rob Dekker vond op 16-07, onder een steen in een kwelder aan de oostkant van de Dollard, een exemplaar van de pissebed *Lekanesphaera rugicauda*. Op 19-09 vond Rob samen met Marja van den Berg, bij paal 11 op Texel, schaarpoten van de Noorse kreeft *Nephrops norvegicus* en een levend exemplaar van de hoekige krab *Goneplax rhomboides* (fig. 10). Hij merkte daarbij op dat het de tweede vondst is van Texel. De eerste was gemeld in augustus bij paal 17.

De twee laatstgenoemde soorten werden ook gevonden door Sandra Huigen op Ameland. Van 23-09 meldde ze een schaar van de *Nephrops norvegicus* en van 01-10 een exemplaar van de *Goneplax rhomboides*. Van 29-09 meldde ze nog een blaasjeskrab *Hemigrapsus sanguineus* en van 30-09 vier exemplaren van de helmkrab *Corystes cassivelaunus*.

Gerrit Doeksen vond op een steen (met grote boorgaten) onder een bos *Sargassum muticum* een juveniel ruig krabbetje *Pilumnus hirtellus* en een juveniel exemplaar van de ovaalronde krab *Atelecyclus undecimdentatus*. Van de strandwacht Petten kreeg ik de volgende waarnemingen van 16-10. 1x fluwelen zwemkrab *Necora puber*, 1x staafpissebed *Idotea linearis* en 1x gewone zeepissebed *Idotea balthica*.

MOSDIERTJES

Rob Dekker stuurde een serie waarnemingen van mosdiertjes. Zo vond hij op 22-07, bij paal 11 op Texel, een plukje van het breedbladig mosdiertje *Flustra foliacea* en op de hechtschijf van het bruinwier *Sargassum muticum* 1x *Fenestrulina delicia* en 1x *Scrupocellaria reptans*. Deze laatste soort vond Rob op 26-07 bij paal 9 nog een keer, samen met twee kolonies van het neetmosdiertje *Amathia lendigera* en 1x *Schizomavella linearis*. En opnieuw op *Sargassum muticum*. *Fenestrulina delicia* vond Rob op 29-07 ook nog een

keer, maar nu op een schelp die onder een plant *Sargassum muticum* zat. Op 29-08 vond Rob tussen paal 10 en 12 een paar riemwiervoetjes met daarop *Scruparia ambigua*, *Callopora rylandi*, *Callopora lineata*, *Microporella ciliata*, *Celleporina caliciformis* en het bloedrood ploimosdiertje *Watersipora subatra* (*subtorquata*). Een plastic voorwerp dat Rob op 07-09 opraapte bij paal 11, leverde 2x paars vogelkopmosdiertje *Bugula neritina*, 11x onverwacht mosdiertje *Tricellaria inopinata* en 1x *Cryptosula pallasiana* op.

Op 04-08 was ik bij Egmond aan Zee op het strand t.h.v. paal 41 en vond daar op een riemwiervoetje *Celleporella hyalina*. Er lag ook een plastic dop met daarop een verse kolonie *Escharella immersa*. Op 15-08 was ik opnieuw op dat stukje strand en raapte een klein stuk plastic op met de volgende soorten: *Escharoides coccinea*, *Microporella ciliata*, *Eurystrotos compacta*, *Chorizopora brongniartii*, *Callopora dumerilii* en *Celleporina caliciformis*.

Jurgen Memelink vond op 20-08 bij Den Helder, op wat aangespoelde voorwerpen, de soorten *Aspidelectra melolontha*, *Electra monostachys* en zeekantwerk *Conopeum reticulum*. In een klep van een schelp vond hij ook nog de borende soort *Spathipora* spec.

Sieneke Langelaan vond op 29-08 ook een bijzonder mosdiertje op het strand bij Langevelderslag. Er lag daar een plukje *Biflustra grandicella*. Deze soort werd pas kort geleden (2016) voor het eerst gevonden bij de Kaloot: zie Het Zeepaard 80(1): 12. En dat was niet de enige vondst van deze soort, want Jaap van Egmond, Martin Cadée en Wil Schippers vonden een kolonie tijdens de strandwacht Katwijk-Noordwijk op 29-9 (fig. 11: links). Joop Verkuil en Arie Twigt vonden op 19-10 ook een stukje op het strand ten zuiden van Katwijk (fig. 11: rechts).

Figuur 11. *Biflustra grandicella* (foto links: Jaap van Egmond; foto rechts: Joop Verkuil).

GEWERVELDEN

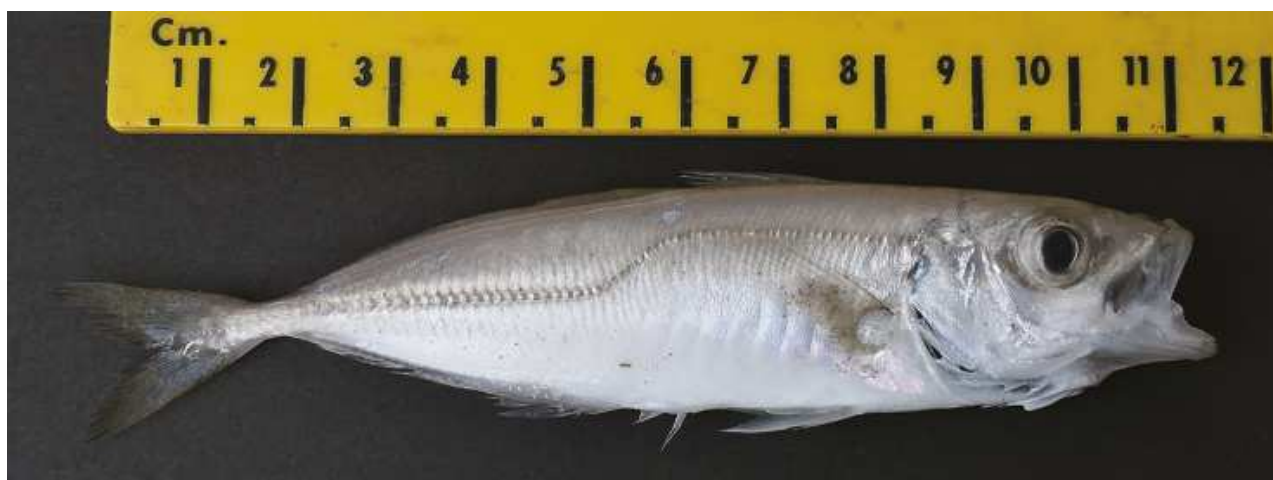
Alie van Nijendaal was op 20-06 om half twaalf 's avonds op het strand bij de Zuidpier bij IJmuiden om te kijken of er zeevonk te zien was. Of ze dat gezien heeft, weet ik niet, maar wat ze wel zag was een dode hondshaai *Scyliorhinus canicula*.

Figuur 12. Blauwkeeltje *Helicolenus dactylopterus* (foto: Thijs de Boer).

Thijs de Boer vond op 09-09, op het wad bij de jachthaven op Schiermonnikoog, een dood juveniel exemplaar van het blauwkeeltje *Helicolenus dactylopterus* (fig. 12). Op 23-10 vond Thijs in de eblijn bij paal 12 een juveniele horsmakreel *Trachurus trachurus* (fig. 13).

e-mail adres van de CS-man:
rien-tien@ziggo.nl

Figuur 13. Horsmakreel *Trachurus trachurus* (foto: Thijs de Boer).